

Otravy a jak na ně?

Alkohol ke psům rozhodně nepatří a i jeho malé množství mívá pro ně smrtelné následky!

Otravy psů nejsou denním chlebem veterináře, nicméně čas od času se s nimi potkáme. U psů dochází k otravě v drtivé většině pozřením toxické látky (cca 90 % všech otrav), ostatní způsoby otravy – např. nadýcháním, potřísněním – zdaleka tak časté nejsou. Mám pocit, že otravy „přímými jedy“, tedy jedy, které jsou k tomuto účelu zamýšlené (jedy na krysy, na slimáky...), nejsou až tak časté jako otravy „jedy nepřímými“. Tedy látkami, které jedovaté a nebezpečné jsou, ale majitel o tom mnohdy ani neví. Tyto látky jsou používány k úplně jinému a mnohdy bohubílému účinku. O to více je taková otrava „nepřímým jedem“ nebezpečná. Majitel nemusí požití „nepřímého jedu“ pokládat za nebezpečné a do ordinace přijíždí až po rozvinutí klinických příznaků otravy, což je u otrav většinou už příliš pozdě. Pokud se nám i tehdy pacienta podaří zachránit, pak často s trvalým poškozením zdraví.

Jak se jed v organismu chová?

Pokud se zvíře dostane do kontaktu s cizorodou a tedy možná i jedovatou látkou, tak následně prochází zhruba třemi fázemi otravy.

1. **První fáze je** doba, po kterou je jed v organismu přítomen (v žaludku, na sliznici...), ale ještě nedošlo k jeho vstřebání. Je to tedy **doba před vstřebáním jedu** – většinou

jde asi o jednu hodinu (u některých jedů, např. strychnin, organofosfáty, je to bohužel jen cca 20 minut) a **toto je doba, kdy může majitel svému psovi poskytnout účinnou**

inzerce

FamilyVET
Váš rodinný zvěrolékař
www.familyvet.cz

- individuální a rodinný přístup
- kvalitní přístrojové vybavení (rentgen s přímou digitalizací, hematologické a biochemické analyzátoři, inhalační anestezie a mnoho dalšího...)

NOVÁ VETERINÁRNÍ ORDINACE V LIBERCI

první pomoc! V tomto období cizorodá látka na organismus sice působí – zánětlivé změny na sliznicích, lokální dráždění – ale ještě nedošlo k jejímu vstřebání do organismu.

2. **Doba přechodná**, kdy se jed do organismu částečně začíná vstřebávat a i v této době může být někdy první pomoc majitele na místě.
3. Poslední fáze **po vstřebání jedu**, kdy dochází k úplnému vstřebání jedu do organismu a jediný způsob léčby je podání protijedu nebo (pokud protijed neexistuje) podání symptomatické léčby, neboli léčby, která maximálně možné tlumí následky otravy a ošetřující veterinář může jen čekat, jak rozsáhlé poškození u pacienta nastane.

Základy první pomoci při otravách

Jak již bylo napsáno, nejčastěji dochází u psů k otravám pozřením jedovaté látky. V těchto případech je první pomoc následovná:

Inaktivace látky a vyvolání zvracení: má cenu provádět cca do hodiny od pozření. Každý majitel by měl mít ve své domácí lékárně tři procentní peroxid vodíku a černé uhlí. Postup je pak následovný – pokud pes pozře podezřelou látku (třeba barevné granule velikosti zrnek rýže, kde se dá předpokládat, že jde o jed na krysy) tak je dobré mu urychleně podat černé uhlí v dávce 2 g na kilo živé váhy (cca 5 – 20 tablet dle velikosti psa). Černé uhlí nebezpečnou látku inaktivuje a neutralizuje. Následně vyvoláme zvracení podáním peroxidu vodíku – jde o tříprocentní peroxid vodíku, který běžně koupíte v každé lékárně právě v této koncentraci (tedy 3 %). Ten podáváme psovi

Sono ledviny po otravě etylenglykolem – ledvina zatím vykazuje jen počáteční změny (např. zastření rozdílu kůra / dřev), krystaly naštěstí nejsou ještě vytvořeny.

do tlamy po lžičkách nebo injekční stříkačkou, a to buď neředěný, anebo ho lze naředit 1:1 s vodou. Já doporučuji peroxid neředěný, v dávce asi polévková lžice na 5 kg, ale v podstatě se peroxid dá lít takzvaně „do účinku“, prostě dokud se zvíře nepozvrací. Službu obdobnou podání peroxidu vám může udělat dvanáctiprocentní roztok kuchyňské soli, ale zdaleka není tak spolehlivý. Zvracení může navodit léky i váš veterinář. Jsou samozřejmě určité cizorodé lát-

Takto pohodlně by pes po otravě alkoholem rozhodně neodpočíval...

ky, kde vyvolání zvracení či aplikace uhlí vhodná není, jde například o podezření na pozření silných kyselin či zásad, u pacientů v křečích či s oběhovými potížemi. Je prostě třeba používat zdravý rozum – když vidím, jak můj pes před mými očima zblafne muchomůrku zelenou, tak s vyvoláním zvracení neváhám ani minutu, pokud ho přistihnu, jak popíjí obsah lahve, jejíž etiketě nerozumím, tak okamžitě zavolám svému veterináři či do toxikologického centra a postup první pomoci konzultuji. Deset minut času máte prakticky u každé otravy...

Pokud dojde k jinému způsobu otravy než pozřením, tak se opět při odstraňování jedu řídíme zdravým rozumem – zabráníme zvířeti v olizování, poskytneme mu koupel, při které chráníme sliznice tlamy a očí, atd...

Kuchařka, jak v případě otravy postupovat:

1. **Kontaktujte svého veterináře:** veterinara není obor, ve kterém se pracuje od – do a pak padla. (Osobně zastávám názor i praxi, že bychom měli být svým pacientům k dispozici víceméně pořád a pokud ne, tak je třeba posloužit alespoň radou, co dělat a na jaké zastupující pracoviště zajet.) Je ale potřeba mít „svého“ veterináře. Má ordinace na tomto principu funguje a svým pacientům jsem k dispozici i o půlnoci, pokud váš veterinář takto nefunguje, zamyslete se... Například zrovna v případě otravy by se vám to mohlo vymstít.
2. **Uložte si do mobilu číslo** (teď hned!) na Toxikologické informační středisko, které sídlí v Praze na Bojišti: **224 919 293, 224 915 402**. Jeho služeb můžete využít i vy i váš veterinář – poradí vám ohledně vhodné první pomoci a vašemu lékaři upřesní mož-

nosti zvládnání dané otravy. Já jejich služeb několikrát využila a vždy jsem se setkala s milým a ochotným profesionálem.

3. Ještě než budete někam volat, vezměte si do ruky **etiketu od cizorodé látky**. Jak váš veterinář, tak odborník z toxikologického centra potřebuje znát odpověď na otázku: „Co váš pes pozřel, čím se otrávil?“ Musíte být schopni látku co nejpřesněji popsat – barva, velikost, konzistence, množství, v ideálním případě tomu na druhé straně telefonu přečtete odstavce složení nebo popíšete, k čemu daná látka je (na hubení hlodavců, slimáků...).
4. **Připravte se na otázky:** čím se otrávil; kdy k pozření došlo; kolik látky pozřel; kolik váží váš pes; jestli již vykazuje příznaky otravy; jestli trpí nějakým chronickým onemocněním a další.
5. Veterinář či odborník z toxikologického centra vám nastíní možnosti poskytnutí **první pomoci** – vyvolání zvracení, omytí, atd.
6. Vyražte na cestu na **veterinu a s sebou vezměte vzorky**, které by při další diagnostice mohly pomoci – obal od chemikálie, rozžvýkané tablety, zvratky, vzorek stolice...
7. Pamatujte, že **některé látky mohou být nebezpečné i pro vás** – dbejte i na své zdraví.
8. Některé jedy mohou u psů způsobit změny v chování (agresivita, bojácnost), mohou způsobit křeče – zohledněte i tuto stránku, ať nedojde k poranění vás nebo psa.
9. **Váš veterinář by měl vědět, že je takový případ na cestě**, aby se mohl na jeho řešení řádně přichystat a přijmout vás v pohotovostním režimu.

MVDr. Karolina Svobodová ■
Foto sona: MVDr. M. Pekárková
Ilustrační foto: K. Gondová